

מסורת התורה והנביאים

מאמר מדעי וספרותי, בו שבעה פרקים על המסורה, הלוקת פרשיות וסדרים, ומספר אותיות מלים ופסוקים בתורה נו"כ, על הקפיטלן תולדתו והסרונותיו פתיחות הדשות, מתאימות להמסורה והמפרשים, וסועילות למלמדים ותלמידים צורך פו"ם, להתבונן על הענין, ולקריאת התפסרה, ולזה פתוחות ומתוסמות בגו"כ שינעתי הרבה מאד, ואספתי מביבליותיקון שונים, שבאייחופי ואוייא.

אני פסח ב"ר חיים הכהן פינפער מו"צ פק"ק ווילנא
ולפניה בשלשה קהלות.

לפיכך נקראו ראשונים סופרים שהיו
סופרים כל האותיות שבתורה.
(קדושין ל.)

בני, הוה זהיר במלאכתך שמלאכתך
מלאכת שמים היא, שמא אתה מחסר
אות אחד, או מויתר אות אחד נמצא
(אתה) כחריב את כל העולם כולו.
(עירובין יג.)

שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי
מעיד בכם (דברים לב מו)

ווילנא

ברפוס ש. פ. נארבער
שנת ישום שכל זה המסורת לפ"ק

МАСОРАТЪ ГА-ТОРА

Т. е.

Традиція Масоретъе и раздѣленіе главы Библии
Соч. Духовнаго Раввина Пейсаха Финфера въ Вильнѣ

Вильна, Типографіи Ф. Гарбера Завальная ул. д. 2006.

מסורת התורה ורהנביאים

ז

תוכן הספר *

ז	הקדמת המגיה והמוציא לאור
טו	מבוא במהות ה'מסורת'
כא	תוכן עניינים מהרב המחבר
כה	הסכמות

אגרת הקודש מדודי זקני הגר"א

לה	'מאלהא רבא קדישא'
----	-------------------

חלק ראשון - מסורת התורה

מג	פרק א: סדר מסירת התורה על דקדוקיה וניקודיה, וסימניה
מו	פרק ב':
מה	פרק ג': תקנת קריאת התורה והניקודים, וכ"ד ספרי הקודש
נה	פרק ד': מסורת סייג לתורה ביאור כלל הסימנים שבש"ס
ס	פרק ה': מסורת באותיות, וספרי המסורת
סד	פרק ו: סימנים בטעמי המקרא ובסיומי הפרשיות. ויכוחים בין הקראים לחכמים
עג	י"ד הלכות מחודשות
פב	פרק ז - בענין הטעמים והניקודים
פח	פרק ח' - זהירות בכל אות מאותיות התורה
צג	פרק ט': הזהירות בשמירת המסורת הטהורה בתנ"ך כסייג לתורה
צז	פרק י' - תולדות המסורה וקורותיה
קד	הוספה שהוסיף המחבר בסוף הספר
קו	פרק י"א - פירוט י"ג סימני מסורה
קי	פרק י"ב: סיכום הספר 'מסורת המסורת' כללי הדקדוק במלאות וחסרות
קיה	פרק י"ג: ביאור חדש בדברי דו"ז הגר"א במסכת סופרים פרק ו
קכא	פרק י"ד - שורש המילים 'תיבה ואות ומילה'
קכה	פרק טו - שורש המילה 'פסוק' משורש כריתה וחדלון

(* תוכן עניינים מפורט בסוף הספר)

קלב	פרק ט"ז: חלוקת הפסוקים, דין מאה ברכות, וברכות השחר, וברכת על נטילת ידיים
קלט	פרק י"ז: טעם אמירת ב' פסוקי 'ובא לציון' להשלמת מאה ברכות
קמד	הערת המחבר

חלק שני - פרשיות וסדרים

קמז	הקדמת המוציא לאור
קמט	פרק א' - שורש המילה פרשה
קנה	פרק ב' - פרשה פתוחה, סתומה, וסדורה
קנט	פרק ג': ביאור המדרש פליאה על קע"ה הפרשיות כנגד שנות אברהם אבינו, והמסתעף לעניין אברהם, ומנין הפרשיות
קסב	פרק ד': בתקנת קריאת התורה, והזהירות מלסיים בדבר לא טוב
קסד	פרק חמישי: מניין נ"ד פרשיות התורה, וההפסקות שבחלוקת שבעת העולים לתורה
קס	פרק שישי: בחלוקת בני מערבא לסיום התורה בשלוש שנים

חלק שלישי - סדרים

קעה	הקדמת המוציא לאור
קפא	פרק ראשון: מהו 'סדרא' וראש סדרא, ודין הפסקת סדרא
קפה	פרק שני: מחלוקת הבית יוסף והק"ס בדין פרשה סדורה ומקור ה'סדורות'
קפז	פרק שלישי
קפט	פרק רביעי

חלק רביעי - בקורת הקאפיטלאן

קצז	הקדמת המוציא לאור
קא	פרק א: פירוט סדר השתלשלות הכנסת הפרקים לתנ"ך מהנוצרים
קו	פרק ב': שיבושים בפרקים בסוף דניאל להוכיח שהמשיח הגיע, ועוד
קה	פרק ג': החילוק בין שינוי הפרקים לשינוי שבין צורת הדף בש"ס
קי	פרק ד': האיסור להפסיק בקריאה בסיום הקאפיטלאן

חלק חמישי - פתוחה וקאפיטלאן

קלז	רשימה לאורך כל התנ"ך של כל השיבושים בקאפיטלאן, ורשימת פרקים חדשים לכל התנ"ך על פי הגיון התורה
-----	---

מסורת התורה והנביאים

ט

חלק שישי

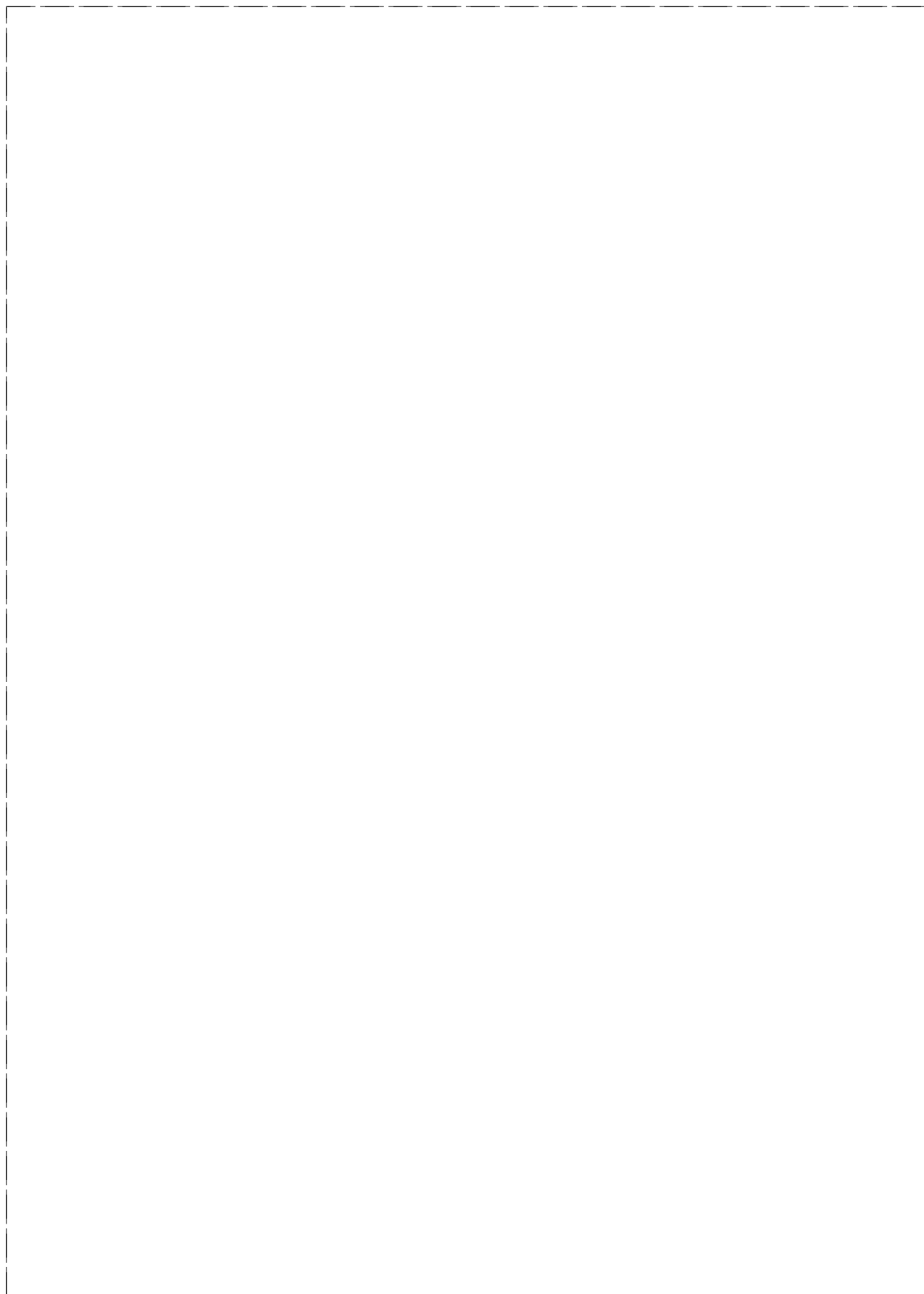
רמז	פתוחות וסתומות
רמט	פרק א: בדין קריאת ההפטרות והמגילות דווקא מקלף כשר
רנא	פרק ב': זהירות קדמוניתו לדייק הפו"ס שבתנ"ך
רנב	פרק ג: מאריך בסיפור המסי"נ והתלאות שעבר בכל המדינות שנסע אליהם למצוא הכרעת הפ"ס על פי רוב הספרים
רסז	הקדמת המוציא לאור - בענין מציאת הכתר ארם צובא

חלק שביעי - הערה וחידוש

רפא	בענין עיון תפילה
רפה	בענין עונג שבת
רפט	בענין כ"ד משמרות
רצב	חתימה
רצז	מכתבו ב'הפלס' שנה ג'
שב	איזה שמות הקדושים
שו	תיקון סופרים

חלק שמיני

שיא	רשימת הפתוחות והסתומות
-----	------------------------

הקדמת המגיה והמוציא לאור

ספר יסוד מוכרח בארון הספרים היהודי

תולדות המתבר וגדולתו

הספר שלפנינו 'מסורת התורה והנביאים' יצא לאור והרעיש את העולם לפני כמאה עשרים שנה בשנת תרס"ו, ע"י הגאון ר' פסח הכהן פינפער, הרב והדיין והמוציא לאור של עיה"ק ווילנא במשך כארבעים וחמש שנה, ונדפס שוב בשנת תש"ל בארץ ישראל, ועתה נדפס מחדש באותיות מאירות עינים ברוב פאר והדר, בתוספת הקדמות וביאורים, ופתיחת אלפי ראשי תיבות, ותוכן עניינים מסודר ומפורט ועוד הוספות רבות בכדי להקל על כל מי שבא בשערי הספר למצוא את המבוקש.

ומתוך עשרות ספרים שחיבר בכל תחומי התורה, לא נותר לנו אלא שני ספרים שעליהם מסר את נפשו, כפי שמעיד בספרו כי על הספר הזה מסר את נפשו וכל חייו אך ורק לשם שמים, בכדי להציל מהחרפה והחילול ה' הנורא, והאיסורים שכלל ישראל נכשלים בהם באי ידיעת עניינים אלו.

וכל אחד יכול לראות את גודל הפלגתו ובקיאותו בכל התורה כולה, הן בספר זה, והן בספרו 'שבחי ארץ החיים' שיצא לאור לפני כחמשה שנים ע"י 'מוסד הרב קוק', שסידר מאות מראי מקומות על כל ענין בעיון עצום.

וכפי שניתן לראות את הכבוד והיקר שחלקו לו כל גדולי ישראל שבדורו, בהסכמותיהם כמרן הבית הלוי, ור' יצחק אלחנן, ור' בצלאל מזילנא, ור' נחום מהראדאנא, והאחיעזר (מובא באגרות רבנו חיים עוזר כ"א), ועוד רבים, והדפיס את מאמרו ב'הפלא' תרס"ג, שיצא ברוסיה, ובתל תלפיות שיצא בהונגריה, ושלה מכתבים לכל גדולי ישראל והסכימו עמו כולם פה אחד, כפי שהוא מציין בספר.

וז"ל הגאון האדר"ת באחד מחמשת מכתביו לספר זה לידיד נפשי ולבי, (ובמכתב אחר כתב לו לידיד נפשי ולבי, הגאון המבקר הנפלא עיניו כיונים) הרב הגאון המפורסם ונודע בבקיאותו הנפלאה, בקי עצום ומבקר נפלא, חובר חבורים מחוכם, שלשלת היוחסין מורינו הרב פסח הכהן נרו יאיר, מורה צדק ודיין צדק בקרתא קדישתא ווילנא יע"א.

חשיבות ונחיצות לימוד ספר זה

הספרים שלנו כמעט בכלל 'ספר שכתבו מין ישרף'

נחיצות הספר הוא ללמד את דרך לימוד המסורת, ויותר מכך להציל את כבוד קדושת כתבי הקודש של עם ישראל מהחרפה שאותם מומרים אשר כל כוונתם איננה אלא לסלף את כוונת התורה האמיתית, איך שהיא באה לגלות על יחוד ה' ועם ישראל, ובערמה ובזדון שינו את כל סדר פרשיות התורה ופרקיה, ונכלל הוא בספר שכתבו מין ישרף, שאין בו קדושה.

וכלשון המחבר:

התנ"ך במשך ארבע מאות שנה היו ביד ערלים ומומרים ביחוד בידי המשיחים המסיתים ומתעים וכל מחשבתם לעבודה זרה, וספר שכתבו מין ישרף, ומצוה להוציא ערל וטמא מהיכל קדשנו כאשר הוציא נחמיה כלי בית טוביא, ויבא שם כלי שרת המנחה והלבונה.

ומקיימים אהבתי זרים ואחריהם אלה, חרפה היא לישראל, וכטיטוס שהחריב מקדשנו השאיר לו (לשם ולתפארה) שריד כותל המערבי, כן הפכו סדר חז"ל.

ובגוים אין תורה (איכה ב' ז', ותנחומא) ואין מוסרים להם (תניגה) ואף כי לקבל וללמוד מהם תורה שאין בגוים (מגילה), וכוס של ברכה צריך להיות חי מלא ושלם, ועטור, ואין לברך על כוס פגום שבור ומגואל, וחסר בינות הם הקאפיטלן.

קנאת ספרי קודש אכלתני, חרפה שברה לבי, כי באו זרים על מקדשינו ויחללו את התורה סכלים ועורים היו מורי דרך לעברים, ודרכם חשך וחלקלקות אין שלום בנתיבותם, ואין משפט במעגלותם, כל הקאפיטלן הם מלאכה ולא חכמה, ומעשהו סכלות וטעות, בלבול הענינים בלא הגיון, בלא חשבון ודעת, נגד הסגנון, הדבור והענין, נגד חלוקת משה רבינו ע"ה ועזרא, כפי קבלת בעלי המסורה, ולפי ההלכה בגמרא, אסור לפסוק ולעמוד אצל קאפיטלן אלה הסמוכים לפתוחה וסתומה.

לפנים היה חפץ כהניהם לצודד נפשות ולהכניס בדת הנוצרית, והיה הגזרה שיבאו בני ישראל לשמוע דרשות כהניהם, ולמען ידעו כומרים למצוא את הכתוב הנחון להם, עשו קורקונדיסא ונצרכו לציין פרשיות ומספר פסוקים (לפי תרגום סירי) ויחלקו את התנ"ך על קאפיטולן.

מסורת התורה והנביאים

יג

עיקר חובת לימוד ה'מקרא' הוא ידיעת המסורת

ואחד מהחלקים היסודיים ביותר בתורה, שנפסק בשולחן ערוך ששליש מיוזמו ומחיו של האדם, צריך להשקיע בעיקר על הלימוד הזה, הוא לימוד ה'מקרא', ולימוד זה אינו רק הבנת המעשיות, אלא ידיעת כל החסרות ויתרות וכל דרכי המסורת שנכתבה בהם התורה שבכתב יעויין במבוא לשון ר' ירוחם.

כמבואר בהקדמת הרמב"ן לתורה וברקאנטי ושר"ר, כי התורה שבכתב כולה שמותיו יתברך, ולכן כל אות שבה מעכבת לפסול את הספר תורה, וצריך לידע אותה על אותיותיה ודקדוקיה ומסורתה המדויקת, שבזה נחשב לו שהוא יודע את שמותיו יתברך.

ובעוה"ר לימוד זה כמעט ונשכח מאיתנו, כפי שתיקן עזרא כמו שכתוב שם וכפי שתיקן שלמה המלך את המסורת כמבואר בעירובין (כ"א). דרש רבא מאי דכתיב ויתר שהיה קהלת חכם עוד לימד דעת את העם ואזן וחקר תיקן משלים הרבה לימד דעת את העם דאגמריה בסימני טעמים ואסברה במאי דדמי ליה, וביאר שם רש"י אגמריה בסימני טעמים - קבע לה מסורת וסימני, בין בתיבות המקרא בין בגירסא של משנה.

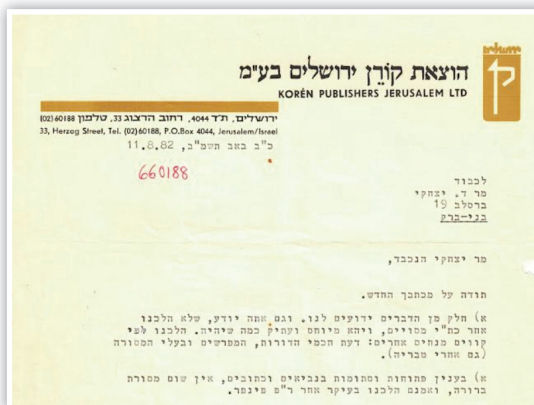
והיא כבודה של תורה (סוטה מ"ט). שר"ע היה דורש כל חסרות ויתרות וכל אות בתורה, ואותו ר"ע הוא זה שדרש כי 'מסורת סייג לתורה' שהיא המסורת ששומרת על התורה בטהרתה ובקדושתה, כפי שנמסרה דור אחר דור ממשה רבינו, ע"י אנשי כנה"ג שלימדו את מסורת המקרא.

א. וכך מביא המחבר מעשה מהגאון המופלא ר' זלמן מוילנא זל"ק "בתולדות אדם להרב ר' יחזקאל פייבל מעיד בסוף פרק ב' על הגאון מופת הדור רבינו זלמן מוילנא זצ"ל שהיה גבר בעוז דקדוק פרשיות פתוחות והסתומות, ובדקדוק צורת אותיות כמשפטן הגדולות והקטנות תלויות ומנוזרות קריין ולא כתבן וכו', ושם בפרק ד' כתב מעיד אני עלי שמים וארץ, כי וכו' זכיתי להיות בחברת הצדיק, והיינו שנינו בבית זבול כל הלילה, אין איש אתנו, אני שכבתי ואישנה והצדיק למד כל הלילה, הקיצותי וארא, והנה הולך בבית הנה והנה, ולומד תנ"ך (אמר פסח הכהן עיין דבי אליהו שאין ללמוד בלילה, תורה שבכתב, מלבד בחצי ליל ערב שבת קודש, עד חצות מוצאי שבת קודש, כעדות נגיד ומצוה וברכ"י). אך הצדיק, למד גם תורה שבעל פה בכל פסוק, ועל כל מקרא ומקרא, הביא תילי תילים הלכות וכו', ועל כל פרשה שגמר למודה, היה אומר זו פרשה פתוחה זו פרשה סתומה, וכשהגיע לפעמים, לאות מהופך או נזור, היה אומר זה האות מהופך זה מנוזר, והלמוד היה בחשק גדול ובאהבה עזה נפלאה.

הספר מברר את כל דרכי לימוד המסורת בתנ"ך ובש"ס וקדמונים

המחבר בא להחזיר עטרה ליושנה לברר ולהביא לשולחן אחד את כל הדעות והדרכים בלימוד המסורת, מספרים הקדמונים ביותר (שאינן להשיגם כלל בדפוס), וכל המסתעף ממנו במסורת התנ"ך, המקובלת מדור דור עד למשה רבינו, ומבאר מאות מאמרי חז"ל והראשונים שבהם מתבארים כל האופנים השונים של לימוד ודקדוק המסורת, וביאור ה'סימנים' שבש"ס ובתנ"ך. ולידע את סדר הפתוחות והסתומות שהוא חלק מהחובה הבסיסית של ידיעת ולימוד המקרא (כפי שמוכיח בספר).

ולהלכה ולמעשה רבים מהפוסקים ומישראל נוהגים על פי הכרעתו בסדר הפרשיות הפתוחות והסתומות, וכגון תנ"ך קורן וביאור הולכים על פיו, וכן הרב שמואל ראז מחבר ספר 'מסורת התנ"ך', והשבט הלוי (ח, רכ"ז) שצריך להכריע בדברים אלו על פי הרוב, והגריש"א ועוד פוסקים רבים, יעויין שו"ת פאת שדך לר' מונק (סימן ק"ל שהכריע גם לנהוג על פיו)).

ב. כספרו של הלל הזקן, ושל עלי רבו של שמואל הנביא, ועוד הרבה מספרי הגאונים, וספר עזרא, וחיבורי הראשונים כמו היד רמ"ה, והמאירי ועוד רבים מהראשונים, וכן מרביתנו האחרונים עוד מזמן השו"ע כמו הספר אור תורה שהיה בדורו, ואחריו המנחת שי, ועוד רבים.

ומנה את כל כללי החסרות ויתרות שבכל התנ"ך כולו, מתוך אלפי ספרים ראשונים ואחרונים, וכל דברי חז"ל במדרשים ובזוה"ק, ובש"ס, ויישב הרבה מקושיות הראשונים בעניינים האלו, ומהמדרשים ומאמרי חז"ל המוקשים. וכדרך שסידר הרמב"ם את מסורת מסירת התורה שבעל פה, כך סידר את מסירת התורה שבכתב ממשה רבינו עד היום הזה, על כל השינויים שנתווספו לאורך הדורות מחכמי ישראל.

וכיצד ללמוד ולדקדק בטעמים ונקודות, מדוע הם נעשו באופן הזה, ונותן את הצורה איך להעמיק בתורה שבכתב שהכל נמצא בה, ואיך לדקדק בה, ובכל שינויי ההגהות והאותיות שבה, מראה עשרות הלכות ודרשות שחז"ל הוציאו מהפתוחות וסתומות ומדקדוקי המסורה.

מסורת התורה והנביאים

טו

מכתב האדר"ת על החובה לפרסם הדברים

וכפי שכותב לו הגאון האדר"ת במכתבו:

מאד מאד, אשתוקק שיצא לאור מחשבתו הטובה, לא אוכל לתאר לפניו חשקי אשר יצא לאור, מחשבתו הטובה, לכבוד ולתפארת בישראל. (הצדק אתו שדבר זה ראוי ונחוץ להשמייע בקהל ישראל.

מי יתן והיה, ויצא מחשבתו הקדושה אל הפועל, ותחזניה עינינו בשוב סדר התנ"ך הקדוש למקומו, ותוחזר העטרה ליושנה, ואת כבודו אברך, ויהי נועם וכו'. יקומו חכמים ויהללוהו, כל תופסי התורה הקדושה יאשרוהו.

מסירות נפשו להציל מהחילול ה' שבחלוקת התנ"ך

והמחבר מתאר כיצד בשעה שנתוודע לבזיון אשר ספרי הנ"ך שבידינו אינן מסודרים על פי המסורת המקובלת ממשה מסיני, שינס את מתניו ועזב את הרבנות, ועזב את ביתו אשתו ובניו, ואת כל אשר לו למשך כמה שנים תמימות, ובעוני ומחסור נוראים הלך מעיר לעיר וממדינה למדינה בכדי לחזור ולהעמיד את המסורת האמיתית והנכונה על תילה, ויחד עם זה להלהיב את לבבות רבני הדור שיפעלו להחליף את הספרים, ולפרסם בכל העיתונים של הימים ההם את הענין הגדול שבזה, ושלא מאות מכתבים לכל המדינות לחפש ולדרוש ולהעמיד את המסורת הנכונה, ופיזר את כל שארית כספו ולחמו הדל עבור דבר זה, ולא נח ולא שקט כל ימי חייו, עבור הוצאת ספר זה והפצתו בכל העולם כולו, ושלא מאות מכתבים לכל הרבנים ולכל העיתונים שיפעלו למענו על הדבר הזה.

הנוגע להלכה למעשה מזה

וידעת דבר זה נוגע להלכה כי מנהג העולם להפסיק בראשי פרקים, ורוב הפעמים, הפרקים מתחילים ומסיימים במקומות שאסור להפסיק בהם, ועוד הוא נוגע מאוד **להלכה ולמעשה, בקריאת ההפטרות בכל שבת ומועד, וקריאות המגילות** אשר הפתוחות וסתומות מעכבים בהם לדינא, ופוסלים את התנ"ך בשעה שאינן כתובים כהלכתן, והמברך עליהם ברכתו לבטלה, אשר דודו זקנו הגר"א הקפיד מאוד על קריאת ההפטרות מתוך קלף כשר לעיכובא, וכפי הנהוג בהרבה מאוד מקהילות ישראל, (ונפק"מ גם למנהג ישראל שמסיימים בניגון שונה בכל פרק ופרק, בקריאת המגילות, הגם שעל פי רוב הוא אמצע פרשיה ואין זה ראוי כלל כמובן) ועוד מחדש להלכה אופן כתיבת המגילות והשירות.

הספר מחולק לשמונה חלקים

החלק הראשון 'מסורת. ניקודים. טעמים. אותיות ותיבות, פסוקים' – שבו מתבאר א. סדר מסירת 'מסורת התורה' מדור לדור עד למשה מסיני ודרכי לימודה, המקור לניקודים של אותיות התורה וחידושי דינין הנלמדים מהם.

ב. מברר שיטות הראשונים והאחרונים מהו שורש תיבת 'מסורת'. וכל ענייני ה'סימנים' שבתורה ובש"ס (כגון דצ"ך עד"ש באח"ב, ועוד רבים), עם מאות מראי מקומות כיצד דרשו חז"ל דקדוקי מסורות אלו. חידוש בטעם שקבעו חז"ל אסמכתאות להלכות הנלמדות מהלכה למשה מסיני, ודוגמאות שדרשו להוציא מדעת הקראים והענגים והנוצרים. מלקט דוגמאות רבות מדרכי המסורה. כמה חידושים בענין הסימנים שבסיומי הפרשיות והחומשים. אוסף עוד עשרות דרשות של דקדוקי מסורת באופנים שונים. ומראה מערכה עצומה בדברי הרמב"ם בהלכות תמידין ומוספין שהעלה י"ד הלכות מדקדוק המסורת. מסורת ספר התיאגין מזמן התנאים.

הכרעה והבירור במחלוקות הקדמונים, מזמן התנאים, עד למחלוקת הראשונים בדרכי המסורה.

כללי המסורת, מהספר הקדמון 'מסורת המסורת' ועוד ספרים.

ביאור מחודש ומקורי במסכת סופרים פ"ו.

שורש המילה תיבה, מופת, אות, פסוק.

ביאור המאמר שישנם ס"ר אותיות בתורה כיצד מונים אותם, וכיצד עושים את סדר חלוקתם.

חידושים וביאורים במאמרי חז"ל על מניין פסוקי התנ"ך, ובדברי הילקוט שהקביל את פסוקי התנ"ך למנין שנות האדם.

חידושים בדין מאה ברכות, ובברכת נטילת ידים.

החלק השני 'פרשיות' – שורש התיבה 'פרשה', ומכריע ומברר הדעות השונות בחילוקי הפרשה, וחידוש בלשון חז"ל 'כדי לכתוב פרשה אחת'. חילוקי הפרשיות 'פתוחה, סתומה וסדורה'. וחידוש במנין הקע"ה פרשיות שמנו חז"ל כנגד שנות אברהם. סיומי פרשיות קריאת התורה, בדברי הזה"ק שאוסר להפסיק באמצע פרשה. ובביאור השיטות כיצד בני ארץ ישראל פעם בשלוש שנים.

מסורת התורה ורנביאים

יז

החלק השלישי 'סדרים' – בו מתבאר מהו 'סדר', ומהו 'פרשה סדורה' שבחז"ל

החלק הרביעי – 'פרקים' – שבו ה' פרקים שבו מכריח ומבאר כמה טעויות ושיבושים הכניסו הגוים בחלוקתם לפרקי התנ"ך שאינם נכונים, ומראה מהי כן הדרך הנכונה בסברא לחלק את פרשיות התנ"ך, באופן שיהיה אפשר ללמוד את התנ"ך ולראות איך ה' מגלה את עצמו בתנ"ך, ולא כמו שהנוצרים קוראים את התנ"ך לפי כפירתם, ואפילו שיר השירים מחלוקת לפרקים לפי הנוצרים, ולא כמקובל אצל ישראל ברוה"ק, (ואצל המלבי"ם לדוגמא ישנם סדר פרקים אחר), וכן ידוע החלוקה המפורסמת חלוקת עזרא ונחמיה, שמואל, מלכים דברי הימים.¹

החלק החמישי – סדר כתובים ונביאים, ופתוחות ופרקים בטבלאות.

החלק השישי – פתוחות וסתומות – שבו מבאר נחיצות לימוד הפתוחות וסתומות, וכל התנכ"ים שהלך ממדינה למדינה להשיגם בדמים תרתי משמע, כולל תנ"ך בן אשר ועוד תנ"ך ישנים מאוד, ואיך הכריע על פיהם.

החלק השביעי – הערה וחידוש בענין עיון תפילה ועונג שבת

החלק השמיני – מערכת הפתוחות וסתומות בטבלה לאורך כל הנ"ך.

וברצוני להחזיק טובה ולברך מעומק ליבי לדודי היקר איש חסד רב פעלים, צנוע ועניו, חריף ובקיא, אשר עודד ותמך להוצאת ספר קודש זה, והוזיל מכספו ומרצו למען יצא לאור ברוב פאר והדר ויאותרו רבים לאורו.

וזכות הרב המחבר, וזכות כל הלומדים והנהנים מספר יקר זה תעמוד לו ולבני ביתו וירו נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם לדורות עולם, ודברי התורה לא יסורו מפיהם, והתורה תעמוד לימינם להצליחם בגשמיות וברוחניות בעוה"ז ולחיי נצח לראות באור פני ה' וליהנות מזיו השכינה וכבודה בשמחת התורה לנצח נצחים.

ג. וכנודע כי החפץ חיים והחת"ס ועוד גדולי ישראל נזהרו מאוד שלא להשתמש בסימני הקאפיטלך, וכפי שציין האמת ליעקב ר' יעקב קמינצקי 'אי איישר חילי אבטליניה'. ואפילו שיר השירים מחלוקת לפרקים לפי הנוצרים, ולא כמקובל אצל ישראל ברוה"ק, (ואצל המלבי"ם לדוגמא ישנם סדר פרקים אחר) וזה משנה את פשוטו של מקרא.